

Bacidia rosella

Rosa lundlav

Klass: *Lecanoromycetes*, **Ordning:** *Lecanorales*, **Familj:** *Ramalinaceae*, **Släkte:** *Bacidia* (lundlavar), **Art:** *Bacidia rosella* - rosa lundlav (Pers.) De Not. **Synonymer:** *Lichen rosellus* Pers.

Kännetecken

Rosa lundlav har en tämligen tunn, knölig, grå till grågrön, sprucken eller areolerad bål, som ofta bara täcker några få cm². Apothecier är upp till 1,5 mm breda med en plan till konvex, skär disk. Kanten är av diskens färg eller något ljusare, först tjock och tydlig men senare undertryckt. Epitheciet har ett lager av mycket små kristaller. Sporererna är nålformiga, böjda eller skruvformade (sigmoida), 4–16-celliga och 55–100 × 3–5 µm. Arten kan förväxlas med lönnlav *Bacidia rubella* och slät lönnlav *B. fraxinea*. Båda dessa arter har oftast mörkare, mer brunorange färg på apothecierna, saknar kristallager i epitheciet, och den förra har dessutom grovt grynig (ej areolerad) bål.

Utbredning och status

Rosa lundlav är känd från Skåne till Bohuslän i västra Sverige och upp till Uppland i östra Sverige. Det finns fynd även norr om Dalälven men dessa representerar sannolikt en sällsynt och hotad obeskriven art. Arten är väl spridd inom sitt utbredningsområde men är vanligast i söder och på Gotland. Ett relativt stort antal nyfynd har gjorts, men nästan alla torde representera gamla förekomster och arten har sannolikt minskat kraftigt. Den verkar vara ungefär lika hårt drabbad i skogsmiljöer som i exponerade miljöer. Återfanns vid inventeringar i slutet av 1980-talet i sydligaste Sverige på 20% av sina gamla lokaler. Arten finns även i Danmark (rödlistad), Norge, Central- och Sydeuropa, Nordafrika och östra Nordamerika.

Ekologi

Laven växer vanligen på gamla stammar av bok, men ofta också på lönn, alm och ek, ibland även på ask, lind, fläder och asp. Rosa lundlav förekommer oftast från knähöjd upp till i ögonhöjd och vanligen bara med ett eller några få exemplar. Arten har vid ekologi och förekommer både i skuggiga och ljusa ädellövskogar samt i exponerade och näringsrika miljöer som alléer och kyrkogårdar. Alla aktuella fynd är gjorda i eller i anslutning till trädbestånd med lång trädkontinuitet och hög luftfuktighet.

Hot

I närmare hälften av de fall där arten inte återfunnits är lokalen i stort sett oförändrad. Detta tyder på att arten är känslig för luftföroreningar. Den tycks också vara känslig för skogsbruk på och intill sina lokaler. Detta kan bero på att den i huvudsak är knuten till gamla träd, att ett utglesat trädskikt kan innebära ökad exponering för luftföroreningar eller att den är mycket känslig för snabba förändringar i sin omgivning.

Åtgärder

Rika lokaler bör skyddas och på andra lokaler bör åtminstone träd med arten undantas från avverkning.

Övrigt

Utländska namn – DK: Rosenrød tensporelav. Litteratur Almborn, O. 1948. Distribution and ecology of some South Scandinavian Lichens. *Bot. Not. suppl. 1(2)*. Arup, U. & Ekman, S. 1997. Presentation av arterna. I: Arup, U., Ekman, S., Kärnefelt, I. & Mattsson, J.-E. (red.), *Skyddsvärda lavar i sydvästra Sverige*. SBF-förlaget, Lund.

Naturvård

Konventioner: Typisk art i 9020 Nordlig ädellövskog (Boreal region (BOR) och Kontinental region (CON)), Typisk art i 9110 Näringsfattig bokskog (Boreal region (BOR) och Kontinental region (CON)), Typisk art i 9130 Näringsrik bokskog (Boreal region (BOR) och Kontinental region (CON)), Typisk art i 9180 Ädellövskog i branter (Boreal region (BOR) och Kontinental region (CON)), Skogsstyrelsens signalart

Författare

Ulf Arup 1999. © ArtDatabanken, SLU 2005.